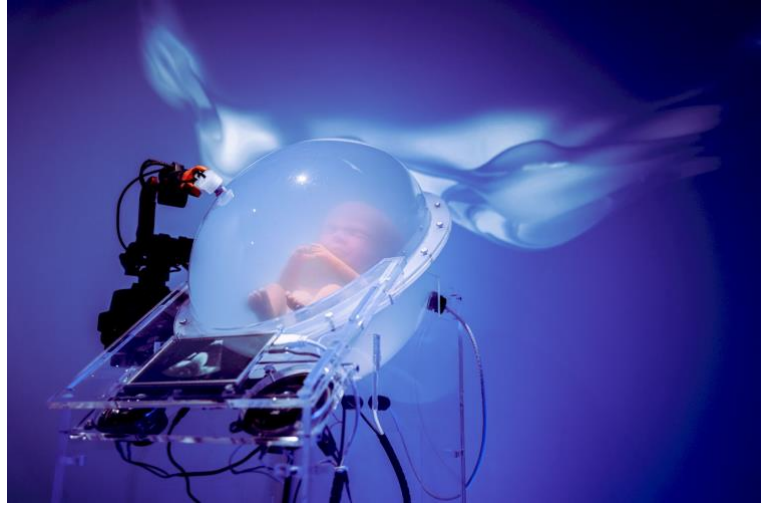


# NTOG Kunst Salon

Wetenschappers en kunstenaars delen een fascinatie voor de mens en alles wat raakt aan zijn welzijn. Ze proberen beide iets van de essentie van de mens te vatten op een vernieuwende manier. Wetenschap heeft een heel exact karakter en is gebonden aan wetten der natuur en regelgeving. De kunsten zijn veel vrijer, er is meer ruimte voor



verbeelding, interpretatie en betekenisgeving. Kunst op het grensvlak van biotechnologische wetenschap, *bio-art*, draait om die gedeelde fascinatie gecombineerd met artistieke vrijheid om voorbij de grenzen van de wetenschap te gaan. Dat levert een geweldige spanning op!

We zien hier de kunstinstallatie UNBORN0x9 van Future Baby Production, geïnitieerd door kunstenaars Shu Lea Cheang en Ewen Chardonnet. De installatie verbeeldt een situatie van ectogenese, de ontwikkeling van een foetus in een kunstmatige baarmoeder, ook wel Artificial womb technology (AWT) of Extracorporeal Gestation (ExCG) genoemd. Wij dokters lezen erover in wetenschappelijke tijdschriften en weten dat de ontwikkelingen snel gaan, het is allang geen sciencefiction meer. Maar het medisch jargon schept afstand en de abstracte schematische weergave in artikelen zorgen voor een 'medical/scientific gaze'. Een ethische discussie over deze technieken is daarmee verwijderd van patiënten context. Kunstenaars kunnen technologie uit het laboratorium naar het publieke domein trekken. Kunst kan onbeperkt verbeelden, vormgeven, overdrijven en op die manier een publieke dialoog op gang brengen. De aanblik van het ongeboren kind in een plastic container met aan- en afvoerdraden doet iets met je. Wat betekent het als we ons meest intieme, natuurlijke proces, nl voortplanting uit handen geven aan technologie? Wat doet het met de verbinding tussen moeder en kind en tussen mensen onderling? Waar ligt de grens van toepasbaarheid? Medische toepassing zoals bij vroeggeboorte, foetale therapie of bij fysieke onmogelijkheid tot biologisch ouderschap zijn misschien redelijk snel te accepteren. Maar wat als het gaat om het oplossen van reproductieve ongelijkheid (en de sociale ongelijkheid die daaruit volgt). Als vrouwen AWT verkiezen boven een fysieke zwangerschap? Komen er dan menselijke broederijen? Bio-kunstwerken als UNBORN0x9 maken wetenschappelijke ontwikkelingen bekend bij een groter publiek en laten hen nadenken over de essentie ervan. Hoe verhouden deze ontwikkelingen zicht tot culturele, ethische en emotionele waarden? De maatschappelijke beleving wordt aangewakkerd zodat we met zijn allen de ethische kanten kunnen overwegen van in dit geval cyborg ouderschap. Op die manier kan kunst de wingman zijn van wetenschap. Picasso zei het heel mooi: "Kunst is de leugen die ons de waarheid laat zien".

Daphne Voormolen, arts foetale geneeskunde WKZ  
Stichting Kunst Salon

Colofon: UNBORN0x9, Future Baby Production (2021-2022), fotografie Quentin Chevrier.